

**UCHWAŁA NR V/23/11
RADY GMINY W KIJACH**

z dnia 30 marca 2011 r.

**w sprawie przyjęcia gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar
przemocy w rodzinie na lata 2011-2016.**

Na podstawie art.6 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu pmocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) oraz art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) Rada Gminy w Kijach uchwała co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011-2016, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kije i Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kijach.

§ 3.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Ryszard Chrobot

Załącznik do Uchwały Nr V/23/11

Rady Gminy w Kijach

z dnia 30 marca 2011 r.

Zalacznik1.docx

Załącznik do uchwały Nr V/23/11 Rady Gminy w Kijach z dnia 30 marca 2011 r.

**Sprawdzono pod względem
formalno-prawnym**

RADCA PRAWNY

(Adwokat) Id: NJTMW-IJTTX-BRPRV-CBRFH-SIATR. Podpisany

Zbigniew Kołodziej

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2011-2016

I. Określenie problemu

Prezentowany Program opracowano z myślą o ciągłej potrzebie inicjowania wyspecjalizowanych procesów wsparcia społecznego.

Głównym celem programu jest realizacja zadań gminnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – szczególnie poprzez promowanie działań profilaktycznych, wspieranie osób doświadczających przemocy na każdym etapie ich powrotu do normalnego życia, jak również praca ze sprawcami przemocy nad zmianą ich zachowań.

Zjawisko przemocy w rodzinie definiowane jest jako jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne. Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy i każda z nich ma swoje charakterystyczne wyznaczniki, chociaż wiele elementów jest wspólnych chociażby to, że każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna.

Przemoc w rodzinie ogranicza się do pięciu podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna, przemoc ekonomiczna i zaniedbanie. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, choć na uwagę zasługuje również przemoc w stosunku do osób niepełnosprawnych i starszych.

Przemoc w rodzinie jest problemem niedeterminowanym kontekstem regionalnym, społecznym, materialnym, dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Istotne jest przez to dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych, osób starszych) adekwatnego do warunków zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

Przemoc w rodzinie, a szczególnie krzywdzenie dzieci stanowi poważny problem społeczny, wobec którego oczekuje się tworzenia specjalistycznej sieci wsparcia, realizowanej przez profesjonalistów: pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, kuratorów, policjantów, lekarzy i innych, w ramach zakrojonej współpracy międzyinstytucjonalnej.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in.: placówek opiekuńczo-wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska, jednak działając osobno nie prowadzi do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy wewnątrzrodzinnej.

Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Programu daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. Jednym z podstawowych tego warunków jest poczucie wspólnego celu w sensie działań społecznych, oraz scalenie środowiska przy jego realizacji.

II. Założenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Założenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- a) Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy
- b) Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy
- c) Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka
- d) Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej
- e) Zrozumienie reakcji ofiary
- f) Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy.

2. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania w zakresie przeciwdziałania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku

o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie
- Prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia

3. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w gminie Kije

Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie – zespół instytucji w środowisku lokalnym działających na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy, wraz z ich potencjałem kadrowym, kompetencyjnym, wiedzą i umiejętnościami, instrumentami pomocy i wsparcia, procedurami postępowania, zasobami rzeczowymi i finansowymi, wzajemnie ze sobą współpracujących w sposób skoordynowany.

Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym;
- b) zasoby ludzkie -- specjaliści z różnych dziedzin;
- c) instrumenty pomocowe i sieć wsparcia;
- d) zespół interdyscyplinarny o znaczeniu strategicznym i zadaniowym;
- e) diagnoza zjawiska przemocy w środowisku lokalnym -- skala problemu
- f) niniejszy Program.

III. Zadania służb powołanych do niesienia pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają obowiązek świadczyć: gmina, policja, prokuratura, pomoc społeczna, służba zdrowia oraz organizacje pozarządowe.

Gmina

Obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym, spoczywa także na samorządach lokalnych. Zgodnie ze znowelizowaną Ustawą o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy m.in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Możliwości działań na rzecz pomocy ofiarom przemocy domowej podejmowanych na terenie gmin: Udostępnienie rodzinom, w których występuje przemoc, pomocy psychospołecznej i prawnej, poprzez:

- a) tworzenie i prowadzenie:
  - punktów informacyjno-konsultacyjnych
  - schronisk dla ofiar przemocy domowej
  - ośrodków interwencji kryzysowej
  - telefonów zaufania
  - programów środowiskowych

- b) inicjowanie powstawania i wspieranie:
  - organizacji społecznych pomagających ofiarom przemocy domowej,
  - grup wsparcia dla ofiar przemocy domowej,

Policja

Do podstawowych zadań policji należy m. in:

1. ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
2. inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi.
3. wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem:

- interwencja,
- sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa),
- zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia,
- wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,
- zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa,
- podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy,
- udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy.

Policja jest jedyną instytucją, która może interweniować przez całą dobę, dlatego też interwencja taka powinna wprowadzić w rodzinie istotne zmiany, przede wszystkim ujawnienie przemocy, przerwanie izolacji rodziny, wyrównanie dysproporcji sił po między sprawcą, a ofiarą oraz umożliwienie ofiarom uzyskania ciągłego wsparcia przedstawicieli różnych służb. Ogromną rolę w walce z przemocą odgrywają dzielnicowi, którzy jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi, przyjmują zawiadomienia o przestępstwie, pouczają o przysługujących ofierze prawach, informują o placówkach niosących pomoc pokrzywdzonym, tj. schroniskach, placówkach psychologiczno-pedagogicznych.

Prokuratura

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym lub wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek:

- wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo,
- wyjaśnienia okoliczności czynu,
- zebrania i zabezpieczenia dowodów,
- ujęcia sprawcy,

- w uzasadnionym przypadku zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci:
  - dozoru policyjnego,
  - tymczasowego aresztowania

Pomoc społeczną

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomocy społecznej udziela się w przypadku: ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać. Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków powinien:

- przeprowadzić wywiad środowiskowy, umożliwiającą diagnozę sytuacji,
- przygotować plan pomocy,
- udzielić pomocy finansowej, prawnej, psychologicznej,
- w przypadku stwierdzenia przemocy, skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieścić w schronisku oraz za zgodą osoby poszkodowanej zwrócić się do policji o pomoc.
- prowadzić „Niebieską Kartę”

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ:

- a) bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego,
- b) zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego.

W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest:

- rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,

- umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach.
- poinformowanie ofiar o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
- w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanymi oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania,

Organizacje pozarządowe

Informacja o działalności lokalnych organizacji pozarządowych powinna być dostępna w każdej gminie, w przychodni, poradni, szkole, komisariacie, itp. Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenia, fundacje, kluby. W zakresie pomocy ofiarom przemocy domowej organizują:

- telefony zaufania, punkty informacyjno - konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, świetlice dla dzieci

W ramach swojej działalności oferują, m.in.:

- pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym,
- pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków
- pomoc socjalną
- grupy wsparcia,
- grupy samopomocowe,
- pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci,
- udział w prowadzeniu wywiadów środowiskowych,
- udział w pracach zespołów pomagających ofiarom przemocy np. przy gminnej komisji czy ośrodku pomocy społecznej,
- udział w interwencjach,
- pilotowanie przypadków,

- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych

IV. Adresaci programu

- Ofiary przemocy w rodzinie (dzieci, współmałżonkowie, partnerzy, osoby starsze, niepełnosprawne)
- Sprawcy przemocy w rodzinie
- Przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy
- Społeczność lokalna – mieszkańcy gminy Kije

V. Cele programu

Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie
2. Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy
3. Zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy
4. Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne.

VI. Zadania programu

1. Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku
- Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie

- Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie
- Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach
- Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym
- Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie
- Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy
- Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

2. *Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie*

- Kierowanie ofiar przemocy do prawnika bądź psychologa pełniącego dyżury w ramach współpracy z GKRPA w Kijach
- Określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk
- Kierowanie na grupy wsparcia ofiar przemocy
- Praca socjalna z osobami doznającymi przemocy

3. *Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie*

- Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej.
W tym celu przeprowadzane będą obok szkoleń resortowych wspólne szkolenia służb, udział w szkoleniach, konferencjach tematycznych
- Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

4. *Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne*

- Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności
- Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie
- Umieszczenie informacji na stronach internetowych Urzędu Gminy Kije dotyczących form i sposobów pomocy dla osób dotkniętych przemocą
- Spotkania informacyjne z mieszkańcami Gminy

5. *Działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób dotkniętych przemocą, połączonego z działalnością Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym.*

- Praca specjalistów w zakresie diagnozy i pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej
- Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy
- Dyżury/ spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego

VII. Spodziewane efekty i ocena prowadzonych działań

- Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej.
- Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy.
- Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.
- Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
- Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
- Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy.
- Zwiększenie kompetencji służb, instytucji i organizacji społecznych pracujących w obszarze przemocy domowej oraz poprawa współpracy w tym zakresie.

Efektywność programu i jego ocena mierzona będzie poprzez prowadzenie statystyk, ich analizę ilościową i jakościową. Z realizacji zadań programowych sporządzane będą sprawozdania roczne przez Koordynatora.

VIII. Realizatorzy programu

- Urząd Gminy w Kijach
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kijach
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kijach
- Komisariat Policji
- Sąd Rejonowy i Kuratorzy
- Szkoły i Przedszkola
- Placówki służby zdrowia
- Kościoły
- Organizacje pozarządowe
- Społeczność lokalna

IX. Monitorowanie

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

X. Sprawozdawczość

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kijach do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

XI. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Kije, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**
Ryszard Chrobot